

TÜRKİYE’DE MESLEKİ ÇALGI EĞİTİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Birsen JELEN

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, birsencelik@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9712-4445

Ecren ALPARSLAN

Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, ecrenalparslann@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4398-7883

Jelen, Birsen ve Alparslan, Ecren. "Türkiye’de Mesleki Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi". idil, 92 (2022 Nisan): s. 485–497. doi: 10.7816/idil-11-92-03

ÖZ

Türkiye’de çalgı eğitiminde karşılaşılan problemler ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada 1998-2021 yılları arasında tamamlanmış olan 28 lisansüstü tez farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Yükseköğretim Kurulu Tez Dokümantasyon Merkezi’ne kayıtlı ve erişimi izinli yüksek lisans ve doktora düzeyinde tamamlanmış olan tezlerle sınırlı tutulmuştur. Tezler türüne, yıllara, üniversitelere, konulara, kullanılan araştırma yöntemlerine ve veri toplama araçlarına ve sonuçlarına göre dağılımları analiz edilerek, araştırma eğilimleri betimlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırma, nitel bir araştırma olup verilerin toplanmasında doküman analizi kullanılmıştır. Verilerin çözümlemesinde frekans (f) ve yüzde (%)’den yararlanılmış ve sonuçlar ilgili tablo ve şekillerle gösterilmiştir. Araştırma sonucunda çalgı eğitimi sorunları ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezlerin büyük bir kısmının yüksek lisans tezi olduğu, en fazla tezin 2019 yılında tamamlandığı, en fazla tezin Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı görülmüştür. Ayrıca en çok çalışılan konunun teknik sorunlar olduğu, araştırmalarda yoğun olarak nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve tezlerin veri toplama araçlarının çoğunlukla anket olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çalgı eğitimi, sorun, lisansüstü tez, müzik eğitimi

Makale Bilgisi:

Geliş: 12 Şubat 2022

Düzeltilme: 20 Mart 2022

Kabul: 3 Nisan 2022

© 2022 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Müzik eğitimi, farklı özelliklere sahip öğrencilere müziksel davranışlar kazandırma ve geliştirme ortamı sağlayan, planlı ve programlı bir süreçtir. Müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, çalgı öğretimi aracılığı ile öğrencilerin müziksel yaşantılarını biçimlendirerek müziksel davranış değişikliği oluşturmada ve kazandırmada etkili bir süreçtir. Dündar (2008)'a göre çalgı eğitiminin amacı, öğrencinin fiziksel özellikleri ve becerileri doğrultusunda belirlenen çalgısını, gerekli teknikle belirli bir düzeyde icra edilmesine olanak sağlamak ve öğrencinin müzik sevgisini ve kültürünü arttırmaktır. Ülkemizde çalgı eğitimi; güzel sanatlar liselerinin müzik bölümleri, üniversitelerin müzik eğitimi bölümleri, konservatuarlar, çeşitli sanat atölyeleri ve müzik kursları gibi farklı kurumlarda verilmektedir.

"Devlet Konservatuarları Müzik Bölümleri, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri, Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri, Türk Silahlı Kuvvetleri Bando Komutanlığı" (Sonsel, 2017: 126) ise lisans düzeyinde mesleki çalgı eğitiminin verildiği kurumlardır.

Görüldüğü gibi çalgı eğitimi çeşitli kurumlarda çeşitli yaş gruplarına yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Bu çeşitlilik farklı sorunlara da neden olabilmektedir. Çilden, (2006)' e göre "Çalgı eğitimi sürecinde yaşanan sorunların içerisinde öğretmen, öğrenci, çalgı, öğretmen yetiştirme programları, çalgı eğitimi programları ve çevre faktörünü saymak mümkündür". Öğrencilere müziksel davranış kazandırmak için müzik eğitimcilerinin kullandığı çalgılar gibi farklı özelliklere sahip olsa da çalgı eğitiminin temel özellikleri ve pedagojik anlamdaki öğretim yaklaşımlarının benzerliği nedeniyle benzer sorunların yaşandığı da gözlemlenmektedir. Bunlar, temel teknik kazandırma, teknik, belirli türdeki eser seslendirme güçlükleri ve çalmaya bağlı (kas- iskelet) fiziksel sorunlar olarak sıralanabilir. İlgili literatür incelendiğinde, keman, gitar, viyola, viyoloncel, flüt, piyano, kanun, kontrbas, klarnet, trompet, korno, tuba gibi çalgıların eğitiminde yukarıdaki problemleri sergileyen lisansüstü tez çalışmalarının mevcut olduğu görülmüştür.

Lisansüstü tez çalışmaları, bilgiye ulaşmak ya da sorun olarak görülen bir duruma çözüm yolları aramak, ulaşılan bilgiler doğrultusunda bilime yenilik getirmek, sorulara cevaplar bulmak ve yeni yöntemler geliştirmek gibi amaçlar taşıyan bilimsel araştırmalardır. "Bilimsel araştırmaların, yeni durumları saptamak, keşifler yapmak, var olan ya da yeni oluşan sorunlara çözümler bulmak için her alanda kapsamlı bir şekilde yapılması gerekir" (Cebeci, 1997: 3). Lisansüstü tez çalışmalarının sayısı, her geçen gün artan üniversiteler ve lisansüstü programlar ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Bu nedenle, lisansüstü eğitim araştırmalarının eğilimlerini belirlemek için çalışma alanlarının incelenerek analiz edilmesi, alana katkı sağlayabilecek nitelikte çalışmaların yapılabilmesi açısından önemlidir (Geboloğlu, 2020:20).

Literatür taraması sonucunda, müzik alanında bireysel çalgılarla ilgili yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik tezleri ve makalelerin incelendiği keman (Arıca, 2017), viyola (Varış, 2012; Çeşit, 2015; Sonsel, 2018; Özay, 2020), piyano (Ömür ve Gültek, 2011; Kaptanoğlu ve Çanakçı, 2015; İnal ve Zahal, 2020; Özer ve Eğilmez, 2021; Babacan, 2021), klarnet (Yüksel ve Güçlü, 2021), gitar (Alyörük, 2016; Küçükosmanoğlu, 2016; Öztutgan, 2016), flüt (Gençel Ataman, 2009; Yapalı, 2015; Gençel Ataman, 2019; Soycan 2021), konulu birçok çalışmaya rastlanmış, ancak çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezleri inceleyen bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. "Bu tür çalışmaların belirli aralıklarla sistemli bir şekilde yapılması; alanın mevcut durumu ile ilgili bilgi vermesi, araştırma yapılan alanlarda çalışılmamış konuların belirlenmesi, yeni yapılacak olan çalışmalara genel eğilimler ve konu seçimi konusunda yol gösterici olması açısından önemlidir" (Geboloğlu, 2020:20).

Bu araştırma, çalgı eğitiminin kalitesini yükseltmek ve çalgı eğitiminin daha iyi bir yere getirilmesi için farklı çalgıların eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılan araştırmaların derlenmesi, incelenmesi ve yapılacak yeni araştırmalara yol gösterici olması açısından önemlidir.

Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, Türkiye'de farklı çalgıların çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre analizini yaparak kendinden sonra yapılacak doküman analizi çalışmalarına bir bakış açısı getirmek ve çalgı eğitimindeki çalışmalara katkıda bulunmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi "Türkiye'de farklı çalgıların çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezler çeşitli değişkenlere göre nasıl bir görünüm sergilemektedir?" olarak belirlenmiştir. Bu ana problem ışığında aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin türleri nedir?
2. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin yazıldığı yıllara göre dağılımları nasıldır?
3. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları nasıldır?

4. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımları nasıldır?
5. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımları nasıldır?
6. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımları nasıldır?
7. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin sonuçları nelerdir?

Bulgular

Bu bölümde 1998-2021 yılları arasında yapılmış ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Dokümantasyon Merkezi’nde “çalgı eğitimi”, “çalgı” (keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, piyano, kanun, gitar, klarnet, trompet, korno, tuba) “sorun”, “problem”, “güçlük”, “zorluk” ve “müzik”, anahtar sözcükleri ile yapılan tarama sonucunda ilgili tezlerden elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, türlerine ilişkin sayısal verileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Türleri

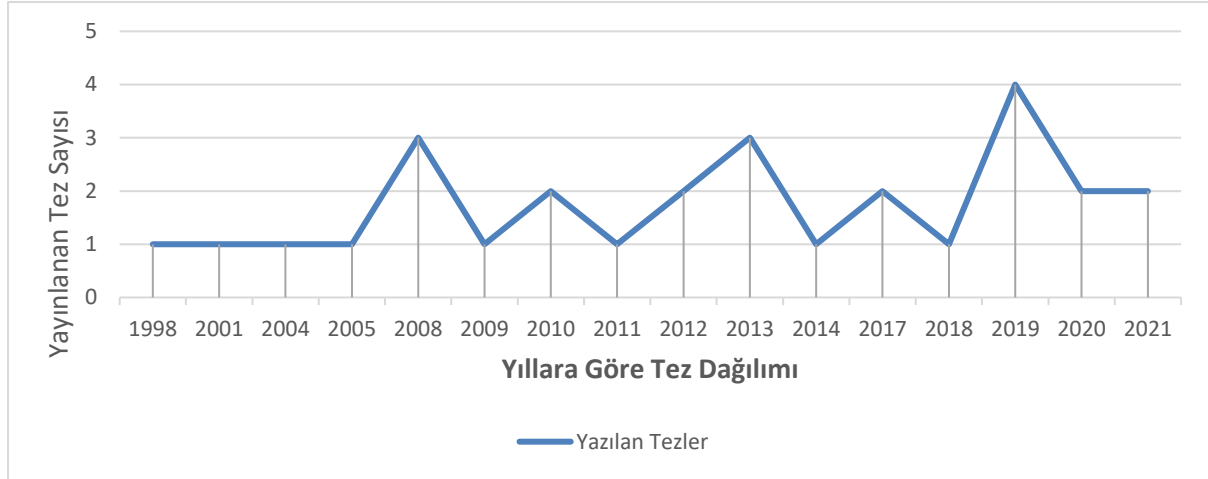
Tez Türü	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
	22	78.57	6	21.43	28	100

Tablo 1’de YÖK veri tabanında yazılmış olan izinli tezlerin türlere göre dağılımı gösterilmektedir. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış olan tezlerin %78,57 oranla yüksek lisans tezi, %21,43 oranla doktora tezidir. Yüksek lisans düzeyinde yapılmış olan tezlerin oranı daha yüksek iken (yüksek lisans = %78,57) doktora düzeyinde yazılan tez oranı düşük bir görünüm sergilemektedir (doktora = %21,43).

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, yıllara göre dağılımı ile ilgili sayısal veriler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımları

Yıllar	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1998	-	-	1	16.67	1	3.57
2001	1	4.55	-	-	1	3.57
2004	-	-	1	16.67	1	3.57
2005	1	4.55	-	-	1	3.57
2008	1	4.55	2	33.32	3	10.72
2009	-	-	1	16.67	1	3.57
2010	2	9.09	-	-	2	7.14
2011	1	4.55	-	-	1	3.57
2012	2	9.09	-	-	2	7.14
2013	2	9.09	1	16.67	3	10.72
2014	1	4.55	-	-	1	3.57
2017	2	9.09	-	-	2	7.14
2018	1	4.55	-	-	1	3.57
2019	4	18.16	-	-	4	14.3
2020	2	9.09	-	-	2	7.14
2021	2	9.09	-	-	2	7.14
Toplam	22	100	6	100	28	100



Şekil 1. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları

Şekil 1’de incelenen tezlerin bitirme yıllarına göre sayısal dağılımı gösterilmektedir. Buna göre en çok tez 2019 yılında tamamlanmış, bunu 2008 ve 2013 yılları takip etmişlerdir. Şekil incelendiğinde 2005 yılından itibaren çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili tezlerde bir artış gözlenmektedir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, üniversitelere göre dağılımlarına ilişkin sayısal verileri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Gazi Üniversitesi	5	22.73	4	66.67	9	32.14
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	4	18.18	-	-	4	14.29
Atatürk Üniversitesi	3	13.64	-	-	3	10.71
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	9.09	-	-	2	7.14
Selçuk Üniversitesi	1	4.55	1	16.67	2	7.14
Marmara Üniversitesi	1	4.55	1	16.67	2	7.14
İnönü Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Hacettepe Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Akdeniz Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Pamukkale Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Afyon Kocatepe Üniversitesi	1	4.55	-	-	1	3.57
Toplam	22	100	6	100	28	100

Tablo 3 incelendiğinde, Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili en çok lisansüstü çalışma yapılan üniversitenin %32,14 ile Gazi Üniversitesi olduğu görülmektedir. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi lisansüstü çalışma sayılarında %14,29’luk oranla ikinci sırada yer almaktadır. İnönü Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi örnekleme alınan üniversiteler sıralamasında %3.57 oranla. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili en az çalışma yapan üniversiteler olmuştur. Tablodaki veriler incelendiğinde, lisansüstü tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve doktora düzeyinde yapılan en fazla tezin Gazi Üniversitesi’nde yapıldığı görülmektedir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, konularına ilişkin sayısal verileri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. *Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımları*

Tez Konuları	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Çalgıların Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlar	6	27.27	1	16.67	7	25
Belirli Türdeki Eser Seslendirme Güçlükleri	3	13.64	2	33.33	5	17.86
Teknik Sorunlar	9	40.91	2	33.33	11	39.29
Temel Teknik Kazandırma	2	9.09	-	-	2	7.14
Çalmaya Bağlı Fiziksel (Kas- İskelet) Rahatsızlıkları	2	9.09	1	16.67	3	10.71
Toplam	22	100	6	100	28	100

Tablo 4 incelendiğinde çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar hakkında yapılan lisansüstü tezlerin %39.29 gibi bir oranla en çok teknik sorunlar alanında olduğu saptanmıştır. Yapılan lisansüstü tezlerin %17.86’lık dilimi ise belirli türdeki eser seslendirme güçlükleri üzerinedir. Temel teknik kazandırma (%7.14) alanında en az tez yazılmış olan tezlerdir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, araştırma yöntemlerine ilişkin sayısal verileri Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. *Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Kullanılan Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımları*

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nitel Araştırma Yöntemleri	6	27.27	-	-	6	21.43
Nicel Araştırma Yöntemleri	11	50	2	33.33	12	46.43
Karma Araştırma Yöntemleri	6	27.27	3	50	10	35.71
Toplam	22	100	6	100	28	100

Tablo 5 incelendiğinde çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine yapılan tezlerin %46.43lük kısmı sadece nicel araştırma yöntemlerinden faydalanılarak yapılmıştır. Hazırlanan yüksek lisans tezlerinin %32.14 ünde ise hem nitel hem nicel araştırma yöntemlerinden faydalanan karma araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. Nitel araştırma yönteminden faydalanan tezler ise %21,43 lük dilimde olup tamamı yüksek lisans tezidir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin, kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin sayısal verileri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. *Çalgı Eğitiminde Karşılaşılan Problemler Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları*

Veri Toplama Araçları	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Anket	15	51.7	5	38.5	20	47.6
Görüşme	10	34.5	2	15.4	12	28.6
Gözlem	3	10.3	4	30.8	7	16.7
Ölçek	1	3.5	2	15.4	3	7.1
Toplam	29	100	13	100	42	100

Tablo 6 incelendiğinde çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili tamamlanmış olan lisansüstü tezlerin 47.6’lık bir oranında anket kullanılarak veri toplandığı saptanmıştır. 28.6’lık bir oranla tezlerde görüşme ile veri toplandığı görülmektedir. Gözlem ile veri toplanarak hazırlanan lisansüstü tezler toplam tezlerin %16.7’ini oluşturmaktadır. Ölçek ile veri toplanarak yapılmış olan lisansüstü tezler ise toplam tezlerin %7.1ini oluşturmaktadır.

Araştırmanın 7. alt problemi olan çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezlerin sonuçları ile ilgili bulgular.

Bu araştırmanın konusunu oluşturan çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili tezler dördüncü alt

problemde sunulan konularına göre alt başlıklarda gruplandırılmıştır. Böylece bu bölümün daha anlaşılır olacağı düşünülmüştür. Araştırmada yer alan yüksek lisans ve doktora tezlerinden en çarpıcı sonuçlara ulaşanlar tez konularına göre şöyledir:

1. Çalgıların Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlarla İlgili Tezlerin Sonuçları

Özay (2013) "Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Sorunları; Gazi Üniversitesi Örneği" adlı doktora tezinde fiziki durum, program, öğrenci hazırbulunuşluğu, öğretim elemanı yeterliliği konularında sorunların yaşandığını tespit etmiştir. Özparlak (2011) "Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Klarnet Eğitimcilerinin Klarnet Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri" adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerde fiziksel ve müziksel hazırbulunuşlukla ilgili sorunlara rastlandığını ve sosyo-kültürel, ekonomik bazı sıkıntıların eğitimlerini olumsuz etkilediği sonucuna varmıştır. Kurtçu (2012) "Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümü Müfredatlarında Bulunan Keman Eğitimi Derslerinde Yaşanan Sorunların Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, ders programındaki keman dersi sürelerinin yetersiz olduğu, öğrencilerin, çalgılarına gereken zamanı harcamadıkları, öğrencilerin çeşitli teknik sorunlarının olduğu, öğrenci etkinliklerinin ve okul çalışma odalarının az olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Eryiğit (2019) "Lisans Eğitimlerinde Kanun Çalgısını İcra Edenlerin Öğrenme ve Eğitim Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar" adlı yüksek lisans tezinde bazı öğrencilerin karmaşık icra tekniklerinde zorlandığını, öğrencilerin okul dışında da kanun çalışabilmesi için zimmetli kanunların sayısının azlığı ve çalışılacak ortam sayısının yetersizliği, ortak bir kanun metodunun olmaması gibi sonuçlara ulaşmıştır. Adıyaman (2020) "Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Flüt Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde görme engelli flüt öğrencilerin dudak ve duruş pozisyonlarında sıkıntı yaşadığını, sunulan kaynakların ve eğitimin yetersiz kaldığı sonuçlarına ulaşmıştır. Satılmış (2019) "Üniversitelerde Mesleki Müzik Eğitimi Alan Görme Engellilerde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar" adlı yüksek lisans tezinde görme engelli öğrencilerde kaynak ve eğitimdeki yetersizlikler konularında elde etmiştir. Parasız (2001) "Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ana Çalgı Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde ise, haftalık ana çalgı keman ders saati, öğretim elemanı sayısı ve çalışma odası sayısı yetersizliği, öğrencilerin kemana başlama yaşının ve fiziksel uygunluğunun yetersizliği, keman eğitiminde temel davranış, teknik eksikliklerin görüldüğü sonuçlarına ulaşmıştır.

2. Belirli Türdeki Eser Seslendirme Güçlükleri ile İlgili Tezlerin Sonuçları

Tüfekçi (2017) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Romantik Dönem Piyano Eserlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin romantik dönem piyano eserlerinde iki el deşifrede sorun yaşadıkları, teknik çalışmaların ders dışında pekiştirilmediği gibi sonuçlara ulaşmıştır. Demirtaş (2013) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Barok Dönemi Piyano Eserlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin çoğunluğunun deşifre ve yorumlamada, Barok dönemi süslemeleri ve pedal kullanımında, ezber, müzik formlarını tanımakta sorunlar yaşadığı sonuçlarına varmıştır. Yöndem (1998) "Türkiye'deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde ve Seslendirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı doktora tezinde araştırma ve etüt çalışmalarının, türkü kaynaklı eğitim müziklerinin yeterli olmadığı, bu parçaların armonik yapısının algılanmasında sorunlar yaşandığını ve bu parçaların pozisyon kullanımı açısından bedensel zorluklara yol açtığını ortaya çıkarmıştır. Aydın (2008) "Piyano Eğitiminde Makamsal Yapıdaki Eserlerin Seslendirilmesinde Karşılaşılan Teknik Güçlükler ve Model Önerileri" adlı doktora tezinde müzik eğitimi anabilim dallarında belli başlı Türk eserlerinin seslendirildiği ve diğerlerinin yeterli yaygınlıkta seslendirilmediği, bu konuda besteci ve eserlerinin yeterince tanınmadığı, repertuarın zenginleştirilmesi gerektiği, bazı makamsal piyano eserlerinde öğrencilerin teknik zorluklarla karşılaştığı sonuçlarına varmıştır. Çınardal (2013) ise "Georg Eduard Goltermann Op.65 4. Viyolonsel Konçertosu'nun Çalışmasında Karşılaşılan Güçlüklerle Yönelik Öğretim Elemanları Görüşlerine Dayalı Çözüm Önerileri" başlıklı yüksek lisans tezinde viyolonsel elemanlarının tamamının eseri viyolonsel eğitiminde kullandığı ve araştırmada belirlenen eser güçlüklerinin giderilmesine yönelik 27 alıştırma geliştirilmiş, etüt, egzersiz ve küçük formda eser olmak üzere 22 alıntı ile öneri getirilmiştir.

3. Teknik Sorunlar ile İlgili Tezlerin Sonuçları

Şahin (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. Sınıf Öğrencilerinin Piyanoda Karşılaştığı Teknik Sorunlar" adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin yararlandığı kaynak kitapların eksikliği, teknik ve müzikal sorunlar, öğrencilerin okuduğu AGSL' de olan piyano dersinde sık öğretmen değişimi ve piyanoların bakımında aksama gibi sonuçlara rastlamıştır. Üstün (2010) "Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Flüt Eğitiminde

Karşılaşılan Teknik sorunların İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin flüt derslerinin haftada bir saat olmasının yetersiz kalmasını, öğrencilerin yetersiz, bilinçsiz ve düzensiz çalışması sebebiyle ortaya çıkan teknik problemlerinin düzeltilmeye çalışılması aşamasında bu alışkanlıkların büyük zorluklar çıkardığını saptamış, öğrencilerin yaşadığı teknik problemler sebebiyle öğretmenlerin daha geçerlilik gösteren yöntemler uygulaması gerektiği, öğrencilerin sorunlarının görmezden gelinmeden en kısa sürede çözüme ulaşması gerekliliği gibi sonuçlara ulaşmıştır. Balkan (2020) “Keman Eğitimi Alan Lisans Müzik Öğrencilerinin Teknik Problem Düzeyleri ve Bu Problemlere Yönelik Çözüm Önerileri” adlı yüksek lisans tezinde keman eğitimi alan lisans öğrencilerinin bir takım teknik konularda beklenenden düşük performans sergilediği buna bağlı olarak öğrencilerin ve öğreticilerin daha bilinçli yaklaşım göstermeleri gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır. Akkuzu (2012) “Piyano Eğitiminde Pedal Kullanmada Oluşan Sorunlar ve Müzik Dönemlerinde Kullanılan Farklı Stillerdeki Pedal Teknikleri” adlı yüksek lisans tezinde bazı öğrencilerde pedal kullanımıyla ilgili edinilen bilgilerin eksik olduğu sonucuna varmıştır. Özdemir (2018) “Farklı Düzeylerdeki Viyolonsel Öğrencilerinin Teknik Problemleri; Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuarı Örneği” adlı yüksek lisans tezinde farklı düzeylerdeki öğrencilerin en fazla staccato, spiccato, marcato tekniklerinde problem yaşadıkları, sol el tekniklerinden olan ters ve düz artikülasyon, entonasyon ve pus pozisyonlarını başarıyla yaptıkları, en iyi sağ kol ve bilek koordinasyonunu doğru yapabildikleri sonuçlarına ulaşmıştır. Ekinci (2004) “Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Derslerinde Karşılaşılan Teknik Alıştırmalar Sorunu: Hedefe Uygun Teknik Alıştırma Örnekleri” adlı doktora tezinde, piyano eğitimine üniversitede başlayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha fazla teknik sorun yaşadığı, öğrencilerin sistemli olarak alıştırmalara yeterli vakit ayırmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca en çok eserlerde bulunan teknik pasajlarda klavye üzerindeki hâkimiyetin yetersiz kaldığı ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, çeşitli teknik bozukluklarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Sonrasında teknik sorunların giderilmesine yönelik bir egzersiz metodu oluşturularak deney grubuna uygulanmıştır. Pirgon (2009) “Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Güçlüklerin Aşılmasına Yönelik Bir Uygulama” adlı doktora tezinde alternatif olarak uygulanan teknik çalışma yöntemlerinin, mevcut yöntemlere oranla avantajlı olduğu sonucuna varmıştır. Türker (2021) “Piyano Eğitiminde İki Elde Zıt Nüans Uygulamalarındaki Zorlukların Giderilmesi İçin Bazı Çözümler” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin iki eldeki zıt nüans uygulamalarında zorluklar yaşadığı ve nüans çalışmalarının eğitimlerinin başında uygulanmadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Ögün (2021) “Kontrbas Öğrencilerinin Entonasyon Problemlerinin Çözümüne Yönelik Eğitimi ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde problemlerin, yanlış akort yapılması, çalgının yeterince tanınmaması, bireyin fiziki özellikleri, teknik eksiklikler, müziksel işitme eksikliği, yeterince özenle çalışılmaması, sol eldeki pozisyon eksikliği, sesin tiz veya pes verilmesi ile ilgisini ortaya çıkarmıştır. Aydın (2019) “Keman Eğitiminde Çift Ses Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlüklerin Belirlenmesi ve Kullanılan Metotların Analizi” adlı yüksek lisans tezinde keman eğitiminde en çok kullanılan metotların, çift sesli dizi/etüt ve egzersiz metotları olduğunu belirlemiştir. Keman öğrencilerinin sağ ve sol elde yaşadığı güçlükler ile keman eğitimcilerinin öğrenciler üzerindeki gözlemlerin örtüştüğü görülmüştür. Öğrencilerin en çok yararlandığı kitapların, Otakar Sevcik op.9 Preparatory Studies in Double Spots, Hans Sitt Op. 32 Book V. H. Schradieck The School of Violin Technics Book 2: Exercises in Double Stops, Carl Flesch Scale System For Violin, Maia Bang Book IV, Book V oldukları ortaya çıkarılmıştır. Angı (2005) “Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözüm Önerileri” adlı yüksek lisans tezinde çalgının akordu, çalgıyı çalan kişinin psikolojik olarak rahatlığı, çalgının kalitesi ve ebatının önemi, gelenekselden evrenselliğe açılan metotların kullanımının önemi, yay tekniğinin ve doğru duatenin, pozisyon eğitiminin önemi gibi entonasyon olgusunu etkileyen unsurları ele almıştır.

4. Temel Teknik Kazandırma ile ilgili Tezlerin Sonuçları

Dalkılıç (2010) “Müzik Öğretmeni Adaylarının Gitar Çalma Temel Tekniklerini Kazanım Zorluklarının İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin %52’sinin çalışmalarını düzenli yapmadıklarını, temel teknik öğretiminde yöntem farklılıklarının bulunduğunu, öğrencilerin en çok zorlandıkları ilk üç temel tekniğin sırasıyla bare, çarpma, tremolo teknikleri olduğunu belirlemiş, çok iyi düzeyde kazanılan tekniklerin oranının düşük olduğunu, verasguado, arrastre ve pizzicato teknikleriyle ilgili henüz bir çalışmada bulunulmadığı sonuçlarına varmıştır. Akbulut (2014) “Flüt Eğitiminde Temel Tekniklerin Kazandırılmasında Kullanılan Etütlerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğrenci Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde, öğrencilerin etüt çalışmalarının önemini bilmelerine rağmen, etüt çalışmayı kısmen sevmediklerini, bunun sebebi olarak da öğrencilerin egzersiz çalışma bilinçlerinin yetersiz olmaması

olduğunu belirlemiştir. Öğrencilerin genel itibarıyla seslendirme tekniklerinde iyi performans sergileyip, "çift dil" ve "parmak ve dil koordinasyonu" tekniklerinde kısmen güçlükler yaşadığı, metronom kullanmaktan hoşlanmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

5. Çalmaya Bağlı Fiziksel (Kas- İskelet) Rahatsızlıkları ile ilgili Tezlerin Sonuçları

Urganioğlu (2019) "Gitar Çalışmada Sorun Oluşturan Fiziksel Etkenler Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinde bireylerin %55'inin fiziksel sorunlarla karşılaştığı, bu sorunların en çok omuz, el bileği, skapula ve boyun bölgelerinde görüldüğü, postür sıkıntıları yaşandığı sonuçlarına ulaşmıştır. Cüceoğlu (2008) "Flüt Çalışmasından Kaynaklanan Bedensel Sorunlar Çerçevesinde Geliştirilmiş Bir "Flüt Isınma Programı" adlı doktora tezinde öğrencilerin neredeyse tamamının bedensel sorunlar yaşadıklarını, kondisyon eksikliği ve sorunların temelinde gerekli ısınmaların yapılmaması sonucuna ulaşılmış ve bulgulara göre ısınma programı oluşturulmuştur. Dündar (2008) "Keman ve Viyola Çalan Öğrencilerde Ortaya Çıkan Fiziksel Sağlık Problemleri ve Çözüm Önerileri" adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin aşırı kullanım sendromu, tendinitis, omurga rahatsızlıkları ve psikolojik stres gibi rahatsızlıkların belirtileri ile görüşebilecek şikâyetlerle karşılaştıkları, fiziksel rahatsızlıklar karşılaşıldığında çözüm tekniklerine başvurulmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada 1998-2021 yılları arasında çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin farklı değişkenler açısından incelemeyi amaçlanmıştır. Bu bölümde bu amaç kapsamında elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler yer almaktadır.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili 28 lisansüstü teze ulaşılmıştır. İlgili tezler incelendiğinde bu tezlerin büyük bir çoğunluğunun (n=22) yüksek lisans tezi, (n=6) ise doktora tezi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doktora yayın sayısı diğer çalışmalara göre oldukça az gibi görünse de birçok üniversitenin doktora programının olmaması veya yeni yeni açılıyor olması bu durumun doğal bir sebebi olarak görülmektedir. Müzik alanında viyola çalgısı ile ilgili olarak lisansüstü tezlerin incelendiği çalışmalarda da benzer sonuçlar göze çarpmaktadır (Varış, 2012; Sonsel, 2018).

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yazılmış olan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, düzensiz bir dağılım olduğu görülmektedir. 1998-2005 yıllarında ivmenin durgun olduğu, 2005 yılından itibaren çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili tezlerde bir artış gözlenmektedir. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili en fazla lisansüstü tez bitirilen yıl 2019 yılı olarak saptanmıştır. Demirbatır (2001) yapmış olduğu "Yaylı Çalgılar Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası" adlı çalışmada 1987-1999 seneleri arasında çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yazılmış 9 lisansüstü teze ulaşmıştır (Akt; Sonsel, 2018). Bu durum da 2000'li yıllara kadar çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının sayıca ve yönelimce düşük olduğunu desteklemektedir.

Yapılan çalışmada örnekleme alınan 28 lisansüstü tezin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde sırasıyla en çok Gazi Üniversitesi ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesidir bünyesinde gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Bu üniversitelerde daha çok lisansüstü tez yapılmış olması ise lisansüstü eğitim geçmişlerinin daha eskiye dayandığı ile açıklanabilmektedir. İnönü Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi ise konuyla ilgili en az araştırma yapan üniversiteler olmuştur. Lisansüstü tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olduğu ve doktora düzeyinde yapılan en fazla tezin Gazi Üniversitesi'nde yapıldığı tespit edilmiştir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili hazırlanmış olan lisansüstü tezler, konularına göre incelendiğinde en çok 'çalgıların eğitim sürecinde yaşanan sorunlar' üzerine tez yazıldığı saptanmıştır. Devamında ise sırasıyla 'teknik sorunlar', 'belirli türdeki eser seslendirme güçlükleri', 'temel teknik kazandırma' ve 'çalmaya bağlı fiziksel (kas- iskelet) rahatsızlıkları' konularında tez yazıldığı belirlenmiştir.

İncelenen tezlerde en yaygın olarak nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı saptanmıştır. Nitel ve karma araştırma yöntemleriyle yapılan tezler ise eşit olarak dağılım göstermiştir. Nicel araştırma yöntemiyle hazırlanan tezlerin toplamı nerdeyse nitel ve karma araştırma yöntemiyle hazırlanan tezlerin toplamına eşdeğerdir. Bu sonuçlar çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili hazırlanmış olan lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemlerinden faydalanılarak hazırlandığını göstermektedir.

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçlarından en yaygın olanı anket olarak belirlenmiştir. Bu veri toplama aracını görüşme, gözlem ve ölçek veri toplama araçları takip etmektedir. Yapılan tezlerin büyük bir çoğunluğunun nicel araştırma yöntemine

dayalı genel tarama modeli ile yapılmış olması anket veri toplama aracının ağırlıklı olarak kullanımını açıklamaktadır. Gözlem ve görüşme veri toplama araçlarının az kullanımı ise nitel araştırma yönteminin daha az olarak kullanılmış olması ile açıklanabilir.

Çilden, (2006) çalgı eğitimi sürecinde yaşanan sorunların içerisinde öğretmen, öğrenci, çalgı, öğretmen yetiştirme programları, çalgı eğitimi programları ve çevre olarak değerlendirmiştir. Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar temel olarak fiziki ortam, program, öğrenci ve öğretmen kaynaklı olarak da değerlendirilebilir. Bu çalışmada incelenen tezlerdeki sonuçlara uygun olarak, olanaklardan kaynaklanan sorunlar, program kaynaklı sorunlar, öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğretmen kaynaklı sorunlar başlıkları altında toplanmıştır.

Çalgıların Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlar:

Çalgıların eğitim sürecinde yaşanan sorunlar çeşitli olmakla birlikte belirli noktalarda benzerlik göstermektedir. Şöyle ki:

Olanak-Ortam kaynaklı sorunlar: Lisansüstü tezlerde okul çalışma odalarının yetersizliği gibi fiziki ortam (Parasız, 2001; Kurtçu, 2012; Özay, 2013; Eryiğit, 2019), ekonomik (Eryiğit, 2019) ve sosyokültürel sıkıntılar (Özparlak, 2011), öğretim elemanı sayısının yetersizliği (Parasız, 2001; Özay, 2013), ders saati ve sürelerinin yetersizliği, (Parasız, 2001; Kurtçu, 2012) gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Program kaynaklı sorunlar: Uygulanan çalgı eğitimi programından kaynaklanan sorunlar tespit edilmiştir (Özay, 2013). Öğrenci kaynaklı sorunlar: Öğrenci hazırbulunuşluğu ile ilgili sorunlar tespit edilmiştir (Özparlak, 2011; Özay, 2013).

Öğretmen kaynaklı sorunlar: Öğretim elemanı yeterliliği (Özay, 2013), kaynak metot yetersizliği (Eryiğit, 2019; Adıyaman, 2020; Satılmış, 2019), çalgıyla ilgili temel duruş-tutuş (Adıyaman, 2020) ve temel teknik davranışlarda sıkıntılar (Adıyaman, 2020; Parasız, 2001) olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Belirli Türdeki Eser Seslendirme Güçlükleri

Yapılan tezlerin sonuçlarından da anlaşıldığı gibi belirli türdeki eser seslendirme güçlükleri özellikle, Romantik dönem eserlerin (Tüfekçi, 2017), Barok dönem eserlerin (Demirtaş, 2013), Makamsal yapıdaki eserlerin (Aydiner, 2008), Konçerto formundaki eserlerin (Çınardal, 2013), öğretiminde ve icrasında tespit edilip tezlerin sonuçlarına yansıtılmıştır. Ayrıca öğrencilerin, Barok dönemi süslemeleri, pedal kullanımı (Demirtaş, 2013), parçaların form (Demirtaş, 2013) ve armonik yapısının algılanmasında (Yöndem, 1998) sorunlar yaşadığı sonuçlarına varılmıştır.

Öğrenci kaynaklı sorunlar: Tezlerde öğrencilerin, deşifre ezber, yorum (Demirtaş, 2013; Tüfekçi, 2017), gibi çalgı eğitiminin temel konularında sorunlar yaşadığı, teknik çalışmaların ders dışında pekiştirmediği (Demirtaş, 2013) ve bazı makamsal piyano eserlerinde öğrencilerin teknik zorluklarla karşılaştığı (Aydiner, 2008) tespit edilmiş olup bu sorunlar öğrenci kaynaklı sorunlar olarak değerlendirilebilir.

Öğretmen kaynaklı sorunlar: Türkü kaynaklı eğitim müziklerinin yeterli olmadığı ve repertuarın zenginleştirilmesi gerektiği (Yöndem, 1998; Aydiner, 2008) sonuçlarına varılmış olup bu sorunlar öğretmen kaynaklı sorunlar olarak değerlendirilebilir.

Bununla birlikte tezlerde eser güçlüklerinin giderilmesine yönelik alıştırmalar geliştirilmiş, etüt, egzersiz ve küçük formda eser olmak üzere (Çınardal, 2013) çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Teknik Sorunlar

Olanak kaynaklı sorunlar: Kaynak kitap eksikliği, derslerinin süre yetersizliği, sık öğretmen değişimi ve çalgı bakımında aksama (Şahin, 2017), çalgının kalitesi (Angı, 2005) tezlerde yer almıştır. Öğrenci kaynaklı sorunlar: Çalgıyı çalan kişinin psikolojik olarak rahatlığın öneminin farkında olunmaması (Angı, 2005), staccato, spiccato ve marcato (Özdemir, 2018) gibi temel tekniklerinde problem yaşanması, yetersiz, bilinçsiz (Üstün, 2010) ve düzensiz (Üstün, 2010; Ekinci, 2004; Ögün, 2021) çalışma alışkanlıklarının yaşanmasına neden olmuştur. Ayrıca doğru akort yapılmaması (Ögün, 2021; Angı, 2005), kontrbas ve keman gibi yaylı çalgılarda yay tekniğinin ve doğru duatenin, pozisyon eğitiminin öneminin farkında olunmaması (Ögün, 2021; Angı, 2005), klavyeli çalgılarda eserlerde bulunan teknik pasajlarda klavye üzerindeki hâkimiyetin yetersiz kalması (Ekinci, 2004) ve pedal kullanımıyla (Akkuzu, 2012) ilgili bilgi eksikliğinin olması yine öğrenci kaynaklı sorunlar olarak değerlendirilebilir.

Öğretmen kaynaklı sorunlar: Yaşanan teknik problemlere daha etkili yöntemler uygulaması gerektiği, öğrencilerin sorunlarının en kısa sürede çözüme ulaşması gerekliliği, öğrencilerinin bir takım teknik konularda beklenenden düşük performans sergilediği buna bağlı olarak öğrencilerin ve öğreticilerin daha

bilinçli yaklaşım göstermeleri gerektiği (Balkan, 2020; Üstün, 2010), nüans çalışmalarının eğitimlerinin başında uygulanmadığı (Türker, 2021) tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sorunlar öğretmen kaynaklı olarak değerlendirilebilir.

Temel Teknik Kazandırma Sorunları:

Öğretmen kaynaklı sorunlar: Temel teknik kazandırma ile ilgili tezlerin sonuçlar, temel teknik öğretiminde öğretmenlerin yöntem farklılıklarının bulunduğu (Dalkılıç, 2010), çok iyi düzeyde kazanılan temel teknik oranının düşük olduğu (Dalkılıç, 2010) belirlenmiştir. Tespit edilen bu sorunlar öğretmen kaynaklı olarak değerlendirilebilir.

Öğrenci kaynaklı sorunlar: Öğrencilerin, temel tekniklerinde güçlükler yaşadığı, metronom kullanmaktan hoşlanmadıkları, büyük bir çoğunluğunun çalışmalarını düzenli yapmadıkları, etüt çalışmalarının önemini bilincinde olmalarına karşın etüt çalışmaktan hoşlanmadıkları ve en çok zorlandıkları temel teknikler (Akbulut, 2014) tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sorunlar öğrenci kaynaklı olarak değerlendirilebilir.

Çalmaya Bağlı Fiziksel (Kas- İskelet) Rahatsızlıkları

İncelenen tezlerde flüt, gitar ve keman çalgısı ile ilgili çalmaya bağlı fiziksel (kas- iskelet) rahatsızlıkları ele alan toplam üç teze rastlanmıştır. Bu tezlerin sonuçlarından da anlaşıldığı gibi çalgının özelliklerine bağlı olarak rahatsızlıklar değişiklik gösterse de bu araştırmalarda en sık olarak - omuz, el bileği, skapula ve boyun bölgelerinde görüldüğü, postür sıkıntıları (Urganioğlu, 2019), aşırı kullanım sendromu, tendinitis, omurga rahatsızlıkları ve psikolojik stres (Dündar, 2008) gibi rahatsızlıkların belirtileri görülmüştür. Ayrıca fiziksel rahatsızlıklar karşılaşıldığında çözüm tekniklerine başvurulmadığı ve bu rahatsızlıkların temelinde kondisyon eksikliği ve gerekli ısınmaların yapılmaması (Cüceoğlu, 2008) sonuçlarına ulaşılmış, bulgulara göre ısınma programı oluşturulmuştur.

İncelenen tezlerde çalgı eğitiminde yaşanan sorunlarla ilgili bazı çözüm önerilerinin getirildiği de görülmektedir. Teknik sorunların giderilmesine yönelik egzersiz metodunun yazılmasının faydalı olduğu (Ekinci, 2004), alternatif olarak uygulanan teknik çalışma yöntemlerinin mevcut yöntemlere oranla avantajlı olduğu (Pirgon, 2009) ve gelenekselden evrenselliğe açılan metotların kullanımının önemli olduğu (Angı, 2005) sonuçlarına varılmıştır.

Öneriler

Bu araştırmada ulaşılan çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili lisansüstü tezleri incelendiğinde çok az sayıda çalışmanın doktora düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Doktora düzeyindeki tez çalışmalarında çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmesi ve çalgı eğitimi alanında uzmanlaşan öğrencilerin bu alanlarda çalışmalar yapmasına teşvik edilmesi,

Çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili alanı ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin büyük bir kısmında nicel araştırma yöntemlerinden faydalandığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmalarda çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ile ilgili yeni ve derinlemesine nitel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Yeni yapılacak olan çalışmalara genel eğilimler ve konu seçimi konusunda yol gösterici olması için bu çalışmaya benzer çalışmaların belirli aralıklarla sistemli bir şekilde yapılması; alanın mevcut durumu ile ilgili bilgi vermesi, araştırma yapılan alanlarda çalışılmamış konuların belirlenmesi, elde edilen sonuçların yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Adıyaman, Salih Ercan. Müzik Eğitimi Alan Görme Engelli Öğrencilerin Flüt Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2020.
- Akbulut, Can. Flüt Eğitiminde Temel Tekniklerin Kazandırılmasında Kullanılan Etütlerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğrenci Görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale: Pamukkale Üniversitesi, 2014.
- Akkuzu, Oğuzhan. Piyano Eğitiminde Pedal Kullanmada Oluşan Sorunlar ve Müzik Dönemlerinde Kullanılan Farklı Stillerdeki Pedal Teknikleri. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Angı, Çiğdem. Eda. Keman Öğretiminde Karşılaşılan Entonasyon Problemleri ve Çözümleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2005.
- Arıca, Eylem. Türkiye’de Keman Pedagojisi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32 (2017): 327-342.

- Alyörük, Güray. "Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler: Bir Bibliyografya Çalışması." *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 19.35, 2016, 55-79.
- Aydiner, Mehtap. *Piyano Eğitiminde Makamsal Yapıdaki Eserlerin Seslendirilmesinde Karşılaşılan Teknik Güçlükler ve Model Önerileri*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008.
- Aydın, Nuri. *Keman Eğitiminde Çift Ses Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlüklerin Belirlenmesi ve Kullanılan Metotların Analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2019.
- Babacan, Ezgi. *Türkiye’de Piyano İle İlgili Yapılan Lisansüstü Araştırmaların İçerik Analizi: (1995-2017)*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 23.3 (2021): 1159-1191.
- Satılmış, Özlem. *Üniversitelerde Mesleki Müzik Eğitimi Alan Görme Engellilerde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2019.
- Balkan, Mehmet. *Keman Eğitimi Alan Lisans Müzik Öğrencilerinin Teknik Problem Düzeyleri Ve Bu Problemlere Yönelik Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi: 2020
- Bloor, M. ve Wood, F. (2006). *Keywords in qualitative methods*. SAGE Publications Ltd <https://www.doi.org/10.4135/9781849209403>
- Büyüköztürk, Şener. (2012). *Örneklemeye yöntemleri*. Erişim tarihi: 12.03.2022, <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wpcontent/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf>
- Cebeci, Suat. *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1997.
- Cüceoğlu, Gülten. *Flüt Çalışmasından Kaynaklanan Bedensel Sorunlar Çerçevesinde Geliştirilmiş Bir “Flüt Isınma Programı”*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2008.
- Çeşit, Canan. *Türkiye’de Viyola Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. *International Journal of Social Science*, 38 (2015): 445-462.
- Çınardal, Levent. *Georg Eduard Goltermann Op.65 4. Viyolonsel Konçertosu’nun Çalınmasında Karşılaşılan Güçlüklerle Yönelik Öğretim Elemanları Görüşlerine Dayalı Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, 2013.
- Çilden, Şeyda. *Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi*. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Denizli, 2006.
- Dalkılıç, Muzaffer. *Müzik Öğretmeni Adaylarının Gitar Çalma Temel Tekniklerini Kazanma Zorluklarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2010.
- Demirtaş, Ozan. *Müzik Öğretmeni Adaylarının Barok Dönemi Piyano Eserlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2013.
- Dündar, Gökçe Ergin. *Keman Ve Viyola Çalan Öğrencilerde Ortaya Çıkan Fiziksel Sağlık Problemleri ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2008.
- Ekinci, Hatice. *Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Derslerinde Karşılaşılan Teknik Alıştırmalar Sorunu: Hedefe Uygun Teknik Alıştırma Örnekleri*. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2004.
- Eryiğit, Yekta Özgür. *Lisans Eğitimlerinde Kanun Çalgısını İcra Edenlerin Öğrenme ve Eğitim Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2019.
- Geboloğlu, Banu. *Türkiye’de klasik Türk müziği bestecileri ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi*. *İdil Sanat ve Dil Dergisi* 9.65 (2020): 19-30.
- Ataman, Özge Gençel. *Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezler*. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 17.1 (2009): 341-352.
- Ataman, Özge Gençel. *Müzik Öğretmenliği Bilim Dallarında Yapılan Flüt İle İlgili Lisansüstü Tezlerde Araştırma Eğilimleri*. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22.41 (2019): 113-132.
- İnal, İlbilge ve Zahal, Onur. *Piyano Alanında Yayımlanan Ulusal Tez ve Makaleler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması (1987-2020)*. VI. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi, 30-31 Ekim, 2020, Alanya.
- Kaptanoğlu, Ece ve Pınar Çanakçı. *Türkiye’de Vokal Müzikte Piyano Eşlik Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri*. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 14.55 (2015): 198-206.
- Küçükosmanoğlu, Hayrettin Onur. *Klasik Gitar Alanı İle İlgili Yapılan Lisans Üstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması*. III. Uluslararası Güzel Sanatlar Bilimsel Araştırma Günleri’nde sunulan bildiri (2016): 08-10.

- Kurtçu, Erdal. Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümü Müfredatlarında Bulunan Keman Eğitimi Derslerinde Yaşanan Sorunların Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2012.
- Öğün, Kıvanç. Kontrbas Öğrencilerinin Entonasyon Problemlerinin Çözümüne Yönelik Eğitimci Ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2021.
- Ömür, Özlem., ve Gültek Buğra. Türkiye’de 2000-2010 yılları arasında piyano üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. E-Journal Of New World Sciences Academy 6.4 (2011): 463-471.
- Özay, Serkan. Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Sorunları (Gazi Üniversitesi Örneği). Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi 2013.
- Özer, Zeynep ve Onuray Eğilmez, Hatice. Türkiye’de piyano eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin eğilimlerinin belirlenmesi. On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 40.1 (2021): 291-316.
- Özdemir, Selin. Farklı Düzeylerdeki Viyolonsel Öğrencilerinin Teknik Problemleri: Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, 2018.
- Özparlak, Övgü. Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Klarnet Eğitimcilerinin Klarnet Eğitiminin Sorunlarına İlişkin Görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2011.
- Öztutgan, Zülüf. Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 13.1 (2016): 684-708.
- Parasız Gökalp. Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Ana Çalgı Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2001.
- Pirgon, Yüksel. Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Güçlüklerin Aşılmasına Yönelik Bir Uygulama. Yayınlanmamış doktora tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, 2009.
- Sonsel, Ömer Bilgehan. Bireysel Çalgı Viyola Dersi’nin Öğretim Elemanları Görüşleri Açısından İncelenmesi. Fine Arts 12.2 (2017): 125-134.
- Sonsel, Ömer Bilgehan. Türkiye’de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 47 (2018): 340-359.
- Soycan, Merve. Türkiye’de 2010-2020 Yılları Arasında Yapılan Flüt Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: İçerik Analizi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi 41.3: 2153-2187.
- Şahin, Değer. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. Sınıf Öğrencilerinin Piyanoda Karşılaştığı Teknik Sorunlar. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2017.
- Tüfekçi, Sinan. Müzik Öğretmeni Adaylarının Romantik Dönem Piyano Eserlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 2017.
- Türker, Ceren. Piyano Eğitiminde İki Elde Zıt Nüans Uygulamalarındaki Zorlukların Giderilmesi İçin Bazı Çözümler. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2021.
- Urganioğlu, Fahrettin Onur. Gitar Çalışmada Sorun Oluşturan Fiziksel Etkenler Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2019.
- Üstün, Emre. Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Uygulanmakta Olan Bireysel Çalgı Flüt Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Problemlerin İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, 2010.
- Yapalı, Yunus. Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi (1987-2014). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, 2015.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yüksel, Tolga., ve Onur Güçlü. Türkiye’de Klarnet Alanı İle İlgili Yazılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Sahne ve Müzik 12 (2021): 60-83.
- Yöndem, Sadık. Türkiye’deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde ve Seslendiriminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 1998.
- Varış, Yakup Alver. Türkiye’de Viyola Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi. The Journal of Academic Social Science Studies, (5), (2012): 1248-1260.

AN EXAMINATION OF THE POSTGRADUATE THESES RELATED TO THE PROBLEMS FACED IN VOCATIONAL MUSIC INSTRUMENT EDUCATION IN TURKEY

Birsen JELEN, Ecren ALPARSLAN

ABSTRACT

The aim of this study was to examine postgraduate theses on the problems encountered in music instrument education in Turkey. 28 postgraduate theses completed between 1998-2021 were examined in terms of different variables. The sample of the research was limited to the theses, which were registered to the Turkish Higher Education Council Thesis Documentation Center and completed at the master's and doctorate level with permission to access. The trends in the postgraduate theses were described by analyzing their distribution according to the type of theses, years, universities, topics, research methods used, data collection tools and results obtained. This research is a qualitative research and document analysis was used to collect data. Frequency (f) and percentage (%) were used in the analysis of the data, and the results were shown in the relevant tables and figures. As a result of the research, it was seen that most of the postgraduate theses written on musical instrument education problems were master's theses, the most thesis was completed in 2019, and the most theses were studied at Gazi University. In addition, it has been determined that the most studied subject is technical problems experienced in music instrument education, quantitative research methods are used extensively in researches, and the data collection tools of postgraduate theses are mostly questionnaires.

Keywords: Music instrument education, problems, postgraduate theses, music education